

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/835/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213228892
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4213228892.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľov: 1/ C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXXX/XX X. U., 2/ G. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XX V., Česká republika 3/ C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX/XX, X. U., 4/ Z. C., nar. XX.XX.XXXX bytom B. č. XX, 5/ G. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, X. U., všetci zastúpení JUDr. Tamásom Puskásom, advokátom v Dunajskej Strede, Alžbetínske námestie 1203, proti odporcovi SR - Slovenský pozemkový fond, Búdkova 36, Bratislava IČO: 17 335 345, o určenie predmetu dedičstva, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Okresného súdu v Komárne zo dňa 05. mája 2015, č. k. 14C/265/2013-161, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súdprvého stupňa zamietol návrh, ktorým sa navrhovatelia domáhali určenia, že nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností Okresným úradom Komárno, Katastrálny odbor na LV XXXX okres M., v kat. území G. na D., parcela register „E“ č. 1079/3, orná pôda o výmere 4696 m², parcela č. 1753/1 orná pôda o výmere 17.672 m², parcela č. 1755/2 ostatné plochy o výmere 504 m², parcela číslo 2203/2 orná pôda o výmere 11695 m² v celosti patria do dedičstva po neb. G. Z., nar. XX.XX.XXXX., zomrelom 10.11.1968. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 80 písm. c/ OSP. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že navrhovatelia v 1/ až 5/ rade sú právnymi nástupcami nebohého G. Z., ako vyplýva z dedičských rozhodnutí a konaní sp. zn. 6D 91/2013, D 596/93, D1 272/70, D 318/94, D 1066/68, D 2745/92, D 212/92, D 1050/84. Súd konštatoval, že právny predchodca navrhovateľov bol výlučným vlastníkom nehnuteľností pôvodne zapísaných v PKN zložke číslo 1241 pre k.ú.K. O. D. a to parcely číslo 456 roľa o výmere 2075 m², parcely číslo 457 dvor o výmere 1568 m², parcely číslo 760/63 vinica o výmere 768 m², parcely číslo 1079/3 roľa o výmere 11736 m², parcely číslo 1753/1 roľa o výmere 17672 m², parcely číslo 1755/2 járok o výmere 504 m² a parcely číslo 2203/2 roľa o výmere 11695 m², ktoré nadobudol na základe darovacej zmluvy. Rozhodnutím Konfiškačnej komisie v Komárne č. 131/131-134/46 boli uvedené pozemky právneho predchodcu navrhovateľov konfiškované podľa Nariadenia č. 104/1945 Sb.n.SNR v znení Nariadenia č. 64/1946 Sb.n.SNR v celosti. Údaj o konfiškácii nehnuteľností bol zapísaný v príslušnej PKN zložke. Nebohý G. Z. podal žiadosť o zrušenie uvedeného rozhodnutia. Žiadosť bola postúpená dňa 04. 09. 1948 Poverenictvu pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, ktoré po preskúmaní žiadosti a vykonanom zisťovaní vydalo dňa 22. 12. 1948 rozhodnutie č. 73.094/48-V/A-2, ktorým podľa nariadenia č. 26/1948 Sb.n.SNR vyňalo pôdohospodársky majetok neb. G. Z. z konfiškácie. V súčasnosti sú podľa zápisu na LV č. XXXX pre k.ú. K. O. D. sporné nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve odporcu, ktorý ich získal do správy a neskôr na základe rozhodnutia ROEP č. Z 3202/2001 z 24.09.2001 z titulu PKN 1241, konfiškované podľa Nariadenia 104/1945 Sb.n.SNR, č.d. 1243/48, čo vyplýva aj z oznámenia Okresného úradu Komárno, Katastrálny odbor z 28.01.2014. Nehnuteľnosti sú z časti tvorené aj pozemkami, ktoré boli pôvodne zapísané v PKN zložke č. 1241 pre k. ú. K. O. D.. Súd prvého. stupňa skúmal naliehavý právny záujem navrhovateľov v zmysle § 80 písm. c/ OSP a dospel k záveru, že nepreukázali naliehavý právny záujem

na požadovanom určení. Konštatoval, že predmetom konania sú právne vzťahy a právo navrhovateľov, ktoré boli dotknuté pred viac ako 65 rokov pred podaním návrhu, ide o právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli rozhodnutím Konfiškačnej komisie konfiškované, pričom údaj o konfiškovaní bol zaevidovaný v PKN vložke č. 1241. Tieto nehnuteľnosti boli neskorším rozhodnutím Povereníctva pôdohospodárstva pozemkovej reformy v Bratislave z konfiškácie vyňaté, ale toto rozhodnutie nebolo v PKN vložke č. 1241 evidované. Navrhovatelia až do roku 2012 bolo presvedčení, že sporné pozemky boli v minulosti ich právnenému predchodcovi konfiškované, a preto nemajú na ne právny nárok. O ňom sa dozvedeli až od právneho zástupcu vychádzajúc z podania Ministerstva vnútra z 02. 03. 2012. Svojich práv k pozemkom sa nedomáhali žiadnym zákonným spôsobom (napr. titulom reštitučných nárokov, uplatnením nároku v rámci ROEP-u a pod.) resp. spôsobom, ktorý by v konaní preukázali. Súd mal preukázať, že odporca nehnuteľností nadobudol do výlučného vlastníctva na základe rozhodovania v rámci ROEP-u, ktoré bolo ukončené v roku 2001. Nakoľko právne vzťahy navrhovateľov boli s istými následkami dotknuté dávno v minulosti a nestali sa neistými teraz, súd mal zato, že podanie určovacej žaloby v danej veci uvádza vlastnícke právo súčasného vlastníka do právnej neistoty, preto takáto žaloba nie je nástrojom prevencie a nemieri k nastoleniu právnej istoty na strane navrhovateľov, ale smeruje práve k narušeniu právnej istoty na strane súčasného vlastníka nehnuteľností, čo je možné vyhodnotiť ako zneužitie procesného prostriedku určeného k ochrane na to, aby bolo obnovené vlastnícke právo zaniknuté a to spochybnením skutočností za ktorých došlo k jeho zániku (poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 130/2007 z 25.02.2009). Vyslovil, že tento jeho záver nespochybnilo ani tvrdenie zástupcov navrhovateľov, že nevedomosť odporcu ako štátu o rozhodnutí štátneho úradníka z roku 1948, ktorým boli pozemky právneho predchodcu navrhovateľa vyňaté z konfiškácie, nezakladá dobromyseľnosť odporcu. V tej súvislosti poukázal na to, že rozhodnutia, ktoré sa týkajú tohto sporu, boli vydané v roku 1946 a 1948, v čase po ukončení II. svetovej vojny, kedy bola vo všeobecnosti situácia vo všetkých európskych krajinách poznačená udalosťami spojenými s vojnou a povojnovými následkami. Preto nemožno na ťarchu odporcu ako štátu, ktorý vznikol v roku 1993 vykladať skutočnosť, že rozhodnutie o vyňatí z konfiškácie z roku 1948 nebolo v tom čase príslušným štátnym úradníkom zaevidované v príslušnej PKN vložke, čoho dôsledkom bolo, že nehnuteľnosti boli vnímané ako patriace do skupiny konfiškovaných nehnuteľností. V tejto súvislosti uviedol, že pozemkové reformy sa dotýkali veľkého množstva pozemkov pôvodne patriacich fyzickým osobám, a preto mal súd zato, že s ohľadom na udalosti danej doby bolo právom i povinnosťou právneho predchodcu navrhovateľov, aby ako osoba vedomá si existencie rozhodnutia o vyňatí z konfiškácie dohľadla na zosúladenie stavu v zápise PKN vložke so stavom právnym, čo neučinil a svojho vlastníckeho práva sa nedomáhal. Súd mal ďalej zato, že minimálne od roku 1990, t.j. zmeny režimu, do momentu nadobudnutia vlastníckeho práva odporcu k predmetným pozemkom ukončením ROEP-u v roku 2001 mali navrhovatelia resp. ich právny predchodca dostatok času i zákonných možností uplatniť si svoje práva k predmetným nehnuteľnostiam. Pokiaľ sami tvrdili, že v roku 2000 mali vedomosť o tom, že právny predchodca vlastní nejaké pozemky, nič im nebránilo, aby si už v tom čase uplatnili svoje práva a obrátili sa na kompetentné orgány za účelom zistenia relevantných informácií ohľadne pozemkov, ktoré patrili ich právnenému predchodcovi. Vychádzajúc z uvedeného mal zato, že navrhovatelia neunesli dôkazné bremeno preukázania existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, a preto návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 OSP tak, že odporcovi náhradu trov nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia, ktorí navrhovali rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a návrhu vyhovieť. Namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa v otázke absencie naliehavého právneho záujmu. Uviedli, že pozemky, ktoré sú predmetom sporu, boli konfiškované a následne ich právny predchodca neb. G. Z. požiadala o zrušenie uvedeného rozhodnutia. Keďže boli splnené podmienky § 2 písm. a/, písm. b/ Nariadenia č. 26/1948 Sb.n.SNR, Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy vydalo dňa 22.12.1948 rozhodnutie, ktorým vyňalo z konfiškácie jeho poľnohospodársky majetok v katastrálnom území K. O. D. v celosti. Tieto pozemky následne neboli pre vyňatie z konfiškácie ani nemohli byť nikomu pridelené. Túto skutočnosť im potvrdil Štátny archív v Nitre listom zo 17. 04. 2013. Povereníctvo bolo zriadené 1/1945Zb. SNR a v zmysle §1 Sboru povereníkov č. 26/1948 Sb.n.SNR bol štátnym orgánom, ktorý bol vtedy oprávnený rozhodovať o vyňatí z konfiškácie. Hoci Slovenská republika vznikla v roku 1993, bola nástupníckym štátom Českej a Slovenskej federatívnej republiky a Československej republiky. Každé rozhodnutie, správny akt ktoré vydali štátne orgány, je potrebné považovať za rozhodnutie štátu. Štátne orgány totiž len zastupujú štát, resp. konajú v mene štátu, z čoho vyplýva, že žiadny štátny orgán nemôže argumentovať tým, že nevedel o rozhodnutí druhého štátneho orgánu, keďže ide v každom prípade o rozhodnutie štátu. Rozhodnutie o vyňatí z konfiškácie je teda potrebné považovať za rozhodnutie

štátu, preto odporca nemôže argumentovať tým, že nevedel o rozhodnutí o vyňatí z konfiškácie, ale ja potrebné vychádzať z toho, že mal mať vedomosť o všetkých rozhodnutiach, ktoré sám vydal. Vyjadrenie zástupcov odporcu v predmetnej veci môže viesť k absurdným situáciám a takýto výklad je neprípustný aj v rozpore so základnými zásadami právneho štátu pokiaľ tvrdí, že nevedeli o vyňatí z konfiškácie, a preto postupovali dobromyseľne, že štátu pozemok patrí. Nesúhlasili ani s argumentáciou súdu, že určovací žaloba uvádza vlastnícke právo súčasného vlastníka do právnej neistoty, keďže sám odporca vydal rozhodnutie, podľa ktorého boli vyňaté predmetné pozemky z konfiškácie a teda vedel, že vlastníkom pozemku je ich právny predchodca. O argumentácii súdu prvého stupňa by bolo možné uvažovať v situácii, pokiaľ by odporcom bola ďalšia fyzická alebo právnická osoba, nie štát resp. osoba totožná so subjektom, ktorý vydal správny akt. Pokiaľ ide o obdobie pred rokom 1990 poukázali, že rozhodnutie o vyňatí z konfiškácie bolo vydané koncom roku 1948, pričom na základe zákona č. 69/1949 Zb. sa začala tzv. kolektivizácia pôdohospodárstva, dôsledkom čoho bola postupná likvidácia súkromného vlastníctva. Zavedením práva družstevného práva užívania pôdy prešla všetka pôda zo súkromného vlastníctva prešla do užívania poľnohospodárskych organizácii pri formálnom zachovaní vlastníckeho práva, ktoré ostalo evidované buď v pozemkovej knihe alebo v prídeľoch, resp. výmeroch, ale bez následnej aktualizácie, keďže pri evidovaní nehnuteľností bol v roku 1950 zrušený aj tzv. intabulačný princíp. Navyše, v roku 1950 bol prijatý aj nový Občiansky zákonník, ktorý taktiež vychádzal z predností socialistického vlastníctva. Právny predchodca navrhovateľov sa teda nedomáhal ochrany svojich práv z dôvodu, že pre kolektivizáciu bola úplne zbytočná. Aj keď dosiahol zrušenie konfiškačného rozhodnutia pre nový socialistický spoločenský režim sa už ďalej nemohol domáhať svojich práv k poľnohospodárskym pozemkom. Tzv. reštitučné predpisy sa nevzťahovali na pozemky, ktoré prešli na štát mimo rozhodného obdobia, od 25.02.1948 do 01.01.1990. Vzhľadom na uvedené preto súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu právnemu záveru o existencii možnosti domáhať sa vydania pozemkov podľa reštitučných predpisov, keďže boli konfiškované mimo tzv. rozhodného obdobia. Mali vedomosť o existencii pozemkov, v pozemkovej knihe však bola vyznačená konfiškácia z obdobia pred tzv. rozhodným obdobím, preto z jednotlivých štátnych orgánov dostali vždy odpoveď, že vydanie týchto pozemkov na základe reštitučných predpisov možné nie je. O vydanie pozemkov na základe reštitučných predpisov nemohli žiadať ani z dôvodu, že neexistovala oprávnená osoba, ktorá by mala právo podať žiadosť o vydanie nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 130/2007, na ktoré súd prvého stupňa poukázal, uviedli, že súd nesprávne aplikoval závery tohto rozhodnutia na posudzovanú vec, pretože podstatou uvedeného rozhodnutia je práve to, že pokiaľ pozemok bol odňatý bez právneho dôvodu v čase, keď podľa reštitučných predpisov spadá do tzv. rozhodného obdobia, nie je možné domáhať sa ochrany vlastníckeho práva formou určenia vlastníckeho práva. Ďalej poukázali na to, že súd prvého stupňa nesprávne právne posudzoval právne predpisy týkajúce sa konania o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim (ROEP), pretože v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z.z. v konaní o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim sa zisťujú dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe sa zostavuje a schvaľuje register obnovenej evidencie pozemkov. Účelom a podstatou konania ROEP teda nebolo možné nadobudnúť vlastnícke právo, ale účelom bolo zistiť dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na základe týchto údajov zostaviť a schváliť register obnovenej evidencie pozemkov. Postup v rámci konania ROEP upravuje Metodický pokyn vydaný Ministerstvom pôdohospodárstva SR v roku 2006. Vo vzťahu k predmetným pozemkom bola vyznačená v pozemkovej knihe konfiškácia, kde bol ako vlastník zapísaný ich predchodca G. Z., a preto príslušné orgány mali postupovať podľa prílohy č. 7 k Metodickému pokynu, kde je uvedené „Archivárie z obdobia pozemkových reforiem, konfiškácií a z iných zmien vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, súvisiacich so zjednodušenými registrami pôvodného stavu a registrami sa nachádzajú v Slovenskom národnom archíve v Bratislave.“ Príslušná komisia a zhotoviteľ registra preto majú v súlade s metodickým návodom vyžiadať od jednotlivých archívov dostupné informácie ohľadne okolností konfiškácie a následného pridelenia pozemku. Tak ako v roku 1948 pochybil opäť štát, odporca v rámci konania o obnove evidencie si nezabezpečil všetky doklady tak, ako bolo predpísané aj metodickým návodom Ministerstvom pôdohospodárstva SR. Pri správnom postupe konania ROEP-u by bolo na základe dostupných údajov zistené, že vlastníkom predmetných pozemkov je ich neb. predchodca G. Z. a nie odporca. V tejto súvislosti poukázali na nález ÚS SR sp. zn. PL ÚS 11/05-39 z 22.08.2006, ktorým vyslovil, že ustanovenie § 15 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom nie je v súlade s čl. 1 prvou vetou čl. 20 ods. 1 a ďalšími Ústavy SR. S poukazom na uvedené preto nesúhlasili s názorom súdu prvého stupňa dôvodiť tým, že nemali inú možnosť na ochranu svojich práv, iba podať predmetnú žalobu. Podľa ustálenej súdnej judikatúry, ak je žalovaný zapísaný v katastri ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva a takáto žaloba je prípustná,

ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladienie evidovaného a právneho stavu. Absencia naliehavého právneho záujmu len tým, že uplynula dlhá doba, by znamenala že vlastnícke právo sa premlčuje, čo je v rozpore s ustanovením § 100 ods.2 Obč. zákonníka.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako správny potvrdiť. K argumentácii navrhovateľov uviedol, že k prechodu majetku po pôvodnom vlastníkovi na štát došlo v rozhodnom období medzi 25.02.1948 a 01.01.1990 a napriek existencii rozhodnutia o vyňatí z konfiškácie 22. 12 .1948 štát s týmto majetkom nakladal a v rámci ROEP-u, v roku 2001 došlo k zápisu vlastníckeho práva štátu aj do katastra nehnuteľností. Podľa jeho názoru ide o prebratie majetku štátom bez právneho dôvodu, ktoré sa mohlo uskutočniť po 25. 02. 1948, keďže rozhodnutie o vyňatí z konfiškácie je z decembra 1948, preto si navrhovatelia mohli uplatniť vlastnícky nárok v rámci reštitučného konania.

Navrhovatelia vo vyjadrení k písomnému vyjadreniu odporcu zotrvali na všetkých dôvodoch, ktoré uvádzali v odvolaní zdôrazniac, že pozemky boli konfiškované mimo rozhodného obdobia, a preto v pozemkovej knihe bola vyznačená konfiškácia. Poznámku „konfiškácia“ odporca nevyrazil, a preto nemali možnosť domáhať sa pozemkov v reštitučnom konaní a to aj z dôvodu, že neexistovala oprávnená osoba v zmysle § 3 zákona č. 87/1991 Zb.

Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§10 ods.1 OSP), po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods.2 OSP dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 221 ods.1 písm. f/, h/ OSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, čím súd odňal účastníkom možnosť konať pred súdom.

Predmetom konania je návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhajú určenia, že nehnuteľnosti vedené v katastri nehnuteľností Okresného úradu Komárno, zapísané na LV č. XXXX v obci K. O. D., kat. úz. K. O. D., špecifikované vyššie, patria do dedičstva po nebohom G. Z., nar. XX. XX. XXXX, zom. XX. XX. XXXX. Tvrdia, že pozemky boli konfiškované podľa nariadenia č. 104/1945 Sb.n.SNR rozhodnutím Konfiškačnej komisie v Komárne číslo 131/131-134/46 v celosti, ale ich právny predchodca požiadal o zrušenie uvedeného rozhodnutia a Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy po preskúmaní žiadosti dňa 22. 12. 1948 vydalo rozhodnutie číslo 73.094/48-V/A-2, ktorým podľa nariadenia číslo 26/1948 Sb. N. SNR vyňalo z konfiškácie pôdohospodársky majetok G. Z. v kat. úz. K. O. D. v celosti. Vzhľadom na skutočnosť, že pozemky boli vyňaté z konfiškácie, nemohli byť pridelené, ktorú skutočnosť im potvrdil aj Štátny archív v Nitre listom zo 17. 04. 2013, preto nemohol vlastníctvo k pozemkom nadobudnúť štát, ani pozemkový fond. Vlastníkom pozemkov zostal ich právny predchodca pôvodne zapísaný v PKN vložke, G. Z.. V súčasnosti je ako vlastníkom pozemkov v LV č. XXXX, kat. úz. K. O. D., a to parc. č. 1079/3 ornej pôdy o výmere 4696 m², parc. č. 1753/1 ornej pôdy o výmere 16672 m², parc. č. 1755/2 ostatné plochy o výmere 504 m², parc. č. 2203/2 ornej pôdy o výmere 11695 m² zapísaný odporca, ale tento stav nezodpovedá právnemu stavu, preto ako právni nástupcovia neboheho G. Z. podali predmetnú žalobu. Naliehavý právny záujem odôvodnili rozdielnym evidičným a právnym stavom v katastri nehnuteľností, ktorý môže odstrániť iba podaná žaloba. Súd prvého stupňa návrh zamietol keď dospel k záveru, že navrhovatelia nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení, svojich práv sa nedomáhali titulom reštitučných zákonov, alebo v rámci ROEP-u, pričom minimálne od nadobudnutia vlastníckeho práva odporcu k pozemkom po ukončení ROEP-u roku 2001 mali dostatok času i zákonných možností uplatniť práva k nehnuteľnostiam, čo neurobili.

Odvolací súd po prejednaní veci sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že navrhovatelia nemajú právny záujem v zmysle § 80c) OSP na požadovanom určení z dôvodu, že svoje práva neuplatnili podľa reštitučných predpisov alebo iným spôsobom. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsiahlu judikatúru a rozhodovaciu činnosť, z ktorej vyplýva, náš právny poriadok nepozná zánik (stratu) vlastníckeho práva okupáciou a nevyužitím možnosti reštitučnej ochrany. Zmyslom a účelom reštitučného zákonodarstva nebolo spôsobenie zániku vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale uľahčenia obnovenia ich vlastníckeho práva. Nezachovanie reštitučnej lehoty znamenalo len nemožnosť riešenia cez reštitučné zákonodarstvo (zák..č. 229/1991 Zb., zák.č. 403/1990 Zb., 87/1991 Zb. a ďalšie). Nemohlo ním byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulom pre nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým aj legalizácia takých postupov štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen s ústavnými princípmi ochrany vlastníctva

i v dnešnom chápaní, ale boli aj v rozpore aj s právom právnym v rozhodnom období. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 249/2011 sa zaoberal otázkou, či Slovenský právny poriadok nevyklučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak si žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva. S odkazom na svoju staršiu rozhodovaciu prax dospel k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčil obnovenie tohto vlastníckeho práva. Preto ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy Občianskeho práva podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva určovacích žalôb. Vychádzajúc z uvedeného preto neobstojí názor súdu prvého stupňa o absencii naliehavého právneho záveru na požadovanom určení a poukázanie na rozhodnutiu NS SR sp. zn. 4Cdo/130/2007 z 23. 02. 2009, ktorého závery boli súdnou praxou prekonané.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje najmä, že súd prvého stupňa ani bližšie nezdôvodnil, podľa ktorého zákona mali navrhovatelia svoje reštitučné nároky uplatniť, pričom v konaní pred súdom prvého stupňa poukazovali na to, že im toto právo neprináleží z dôvodu, že vlastníctvo ich právnenému predchodcovi bolo odňaté mimo rozhodného obdobia. Absencia záverov ohľadne právnej úpravy reštitučného zákonodarstva vzťahujúceho sa na posudzovanú vec činí závery súdu prvého stupňa o absencii naliehavého právneho záujmu navrhovateľov nepreskúmateľnými a nemajúcimi oporu vo vykonanom dokazovaní. Rozsudok súdu prvého stupňa nezodpovedá právu účastníkov konania na spravodlivé súdne konanie, pretože vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a je nepreskúmateľný pre absenciu riadneho odôvodnenia, majúceho za následok odňatie možnosti konať pred súdom. V tejto súvislosti bolo potrebné do spisu zadovážiť rozhodnutie o vyňatí z konfiškácie, z ktorého by bolo možné zistiť, či tak ako tvrdia navrhovatelia, bolo vydané pred rozhodným obdobím, t.j. obdobím, v ktorom došlo k majetkovým krivdám, ktorých následky mali zmierniť reštitučné predpisy.

Navrhovatelia tvrdili, že vlastníctvo k sporným pozemkom bolo ich právnenému predchodcovi vrátené, pretože pozemky v kat. úz. K. O. D. boli na základe rozhodnutia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy z 22. 12. 1948, vyňaté z konfiškácie v celosti. Súd prvého stupňa sa týmto tvrdením navrhovateľov nezaoberal a nezisťoval skutočnosti potrebné na ustálenie toho, či bolo zachované vlastnícke právo ich právneho predchodcu, nezadovážil do spisu ani rozhodnutie číslo 73094/48/V-2, od ktorého navrhovatelia svoje vlastnícke právo odvodzujú. Napriek zamietnutiu žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na požadovanom určení ale konštatoval, že podaná žaloba uvádza vlastnícke právo súčasného vlastníka do právnej neistoty, z čoho je možné vyvodiť zneužitie procesného prostriedku určeného k ochrane na to, aby bolo obnovené už zaniknuté vlastnícke právo spochybnením skutočností, za ktorých došlo k jeho zániku. Tieto závery súdu prvého stupňa nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a nevyplývajú ani z obsahu spisu. Súd prvého stupňa nevysvetlil, na základe akých skutkových zistení a podľa akej právnej úpravy malo dôjsť k zániku vlastníckeho práva navrhovateľov, resp. ich právneho predchodcu a na základe skutkových a právnych úvah vyslovil, že právo súčasného vlastníka je dané. Uvedené právne závery nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a nie sú výsledkom hodnotenia dôkazov podľa § 132 OSP, pretože súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré nezodpovedajú prednesom účastníkov a obsahu spisu. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania, pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a súlad jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku.

Iba skutočnosť, že odporca bol zapísaný ako vlastníak nehnuteľnosti na základe ROEP- u nie je dôkazom, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pričom je potrebné zdôrazniť, že predmetom konania nebolo určenie vlastníckeho práva odporcu. Podľa zák. č. 180/1991 Zb. o niektorých opatreniach na ustanovenie vlastníctva k pozemkom, sa v konaní o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim len zisťujú dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim a na ich základe sa len zostavil a schválil register obnovej evidencie pozemkov. Z ustanovení tohto zákona nevyplýva, že podstatou a účelom konania ROEP bolo určenie vlastníckeho práva subjektov, a preto na základe takéhoto konania nemohol odporca nadobudnúť vlastnícke právo, ako nesprávne uvádza súd prvého stupňa.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania podľa návrhu sú pozemku vedené v registri „E“ katastra nehnuteľnosti. Údaje o parcelách registra „E“ sú evidované na mape určeného operátu, sú v katastrálnej mape zlúčené do väčších celkov alebo rozdelené do viacerých parciel, sú ku nim založené právne vzťahy a ich hranice v teréne nie sú zreteľné. Parcelu registra „E“ je možné zmeniť na CKN parcelu geometrickým plánom na obnovu pôvodnej parcely. Z identifikácie parciel v spise na čl. 21, zo dňa 07. 08. 2012 vyplýva, že sporné parcely sú zapísané na LV č. XXXX, ale zbytok pôvodnej výmery pozemkov z pkn vložky č. XXXX je usporiadaná podľa geometrického plánu a je vo vlastníctve rôznych subjektov. Z tohto dôvodu bolo potrebné už na začiatku konania venovať pozornosť určitosti a vykonateľnosti súdneho rozhodnutia, čo súd prvého stupňa opomenul, pričom táto skutočnosť je právne významná aj z hľadiska zistenia okruhu pasívne legitimovaných účastníkov konania.

So zreteľom na nesprávne závery súdu prvého stupňa o absencii naliehavého právneho záveru navrhovateľov na požadovanom určení, nedostatočne zistený skutkový stav veci a absenciu odôvodnenia rozhodujúcich skutkových a právnych úvah musel odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa 221 ods. 1 písm. f/, h/ OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP). V ďalšom konaní súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226) doplní dokazovanie v naznačenom smere rozsahu potrebnom na navrhovateľmi tvrdené skutočnosti o zachovaní vlastníckeho práva ich právneho predchodcu vrátením konfiškovaného majetku a po vyhodnotení dôkazov v intenciách § 132 OSP opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodní spôsobom zodpovedajúcim ust. § 157 ods. 2 OSP vysporiadajúc sa v ňom i s námietkami navrhovateľov uplatnenými v ich odvolaní. Zároveň rozhodne o trovách celého konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.